

Kálaad Pwôl nyə á cilə buud ó Ifêz yé Isâ í dúgyá nə kálaad mə Pwôl shú Ifêz yí

Pwôl nyə á cilə bóól ókálaad a njúl mímbwugud, bwé dɛ jôw ókálaad bəəŋg nə «ókálaad ɔ mwâ mimbwug». Bɛ́lɛ sâ jísé Ifz 3.1 nə 4.1 dí yí, í ŋgə nyîn né kálaad á buud ó Ifêz jisə cínəŋgú mbwoomb «ókálaad ɔ mwâ mimbwug» dí, bənəŋ nyəəŋg á buud ó Filipî, nə á buud ó Kolósia, nə nyəəŋg nyə á cilə Fəlməŋ yé.

Mínjígúlá mísé kálaad wəəŋg dí myá mí ŋgə nyîn nda sâ mə cí né Pwôl nyə a shígé cilə nyə nji shú Dɔ ŋgwúd. Shug lá mínjígúlá myəəŋg wé yuug á kandugə kandugə Zembî nyə á yágulə yí; yuug nə á sheŋg ísâ yâ jon nə ya shí byêsh Krîst dí shí məkuú (1.10). Pwôl nyə á ka kaaw njígúlá wəəŋgú məŋkəw məbá.

(1) Nkəw áshúshwóógú í ŋgə lwó nə Zembî nyə á sheŋg Oyúden bənəŋ ikúl ishús, a sá nə bwé bág kúl ŋgwúd kwoŋ mə Krîst dí (1.3–3.21).

(2) Nkəw ábɛé í ŋgə lwó nə obúgula bêsh bwé jəlá nə cugə cug á bálə seŋgyá kúl ŋgwúd, nəcé bêsh bwé músə buud ɔ Yésus-Krîst (4.1–6.20).

Məbá dá

¹ Mə Pwôl, muud Zembî nyə a féesh né mə bág *muud lwámá mə Yésus-Krîst yé, mə cilə bí mɛŋkəŋkə mí búúd ó Yésus-Krîst, buud ó abúgúlag.

² Sóonǵú wúsú Zembî bá Cwámba Yésus-Krîst bwá 3 sá bí mpaam, bwá 3 sá námá ná bi ngág nà cugə ná shεε.

Mpaam ántə minji

³ Gúmá nà Zembî, Sóonǵú mə Cwámba wúsú Yésus-Krîst, nyə muud nyə á má bwádan nà sê kwonj mə *Krîst dí, sá sá mənɣwa mâ *shíshim məváál mēsh jonj dí gwôw yé.

⁴ Nyə á bwey féesh sá kwonj mə Krîst dí a nda fwo fwɔ shí nà gwôw. Nyə a féesh sá ná sá bág minjékéké, kú nà sá á jumúg nyádí míshúd. Ngálə bɛ cɛelí nyə á cɛel sá yí,

⁵ nyə á bwey bə nà cɛɛlá ná a bá nwa sá tânj bwán bé kwonj mə Yésus-Krîst dí, váál jɔjɔ yéesh jé í á bə yí.

⁶ Yéesh jé í á bə ntó shú ná sá ságúség məma mpaam nyə á sá sá kwonj má ábábə yé dí yí.

⁷ Zembî nyə a má yíl sá mányámád nácé məcií má ábábə yé wɔonǵú, a má juu sá nà iwushí bísú nyádí kwonj dí, nà ijuugá námá bímbí məma mpáam nyé.

⁸ Zembî nyə a má bul bul sá sá mpaam nyɔonǵú, juw sá zhií mə bə nà fɛg nà ikənj.

⁹ Nyə a má sá ná sá mpúg jɔjɔ yuug jé nyə á ngə baagulə shwoó ná a bá zə sá lúu má Krîst dí yí.

¹⁰ Nyə á ngə baagulə yuug jɔonǵú ná a bá zə casulə gwo mwów mâ məzhúgúlâ: í á bə ná a bá sɛɛnj ísâ byêsh yə Krîst ná Krîst nyəméfwó a jwúg nə byo: tɔɔ ísâ bísú gwów jonj dí yí, tɔɔ byɔonǵú bísú wa shí yí.

1:3 2.6; 2Kr 1.3 **1:4** 5.27; Yuá 15.16; 17.24; 2Te 2.13 **1:5** Yuá 1.12 **1:6** Mat 3.17; Rom 5.2; Kol 1.13 **1:7** Zembî nyə a má yíl sá mányámád: Kol 1.13-14 **məcií:** Ifz 2.13; Rom 3.25-26; Kol 1.20; 1Yn 5.7 **Zembî nyə a má bul bul sá sá mpaam:** Ifz 2.7 **1:9** 1.22; Kol 1.16, 20

11 Zembî nyə a mə ηwa sá tâη kəw* dé lúu má Krîst dî. Nyə a tééd bwey féesh sá námə nda yuug jé í á bwey bæ ná, nyə muud má dú kyey nə isá byêsh nda á céel nó yé.

12 Nyə á ηwa sá tâη kəw dé shú ná, sá buud sá á tééd fwo bwey kwey bwágé lúu wá Krîst wá, sá dúg ságusə váál á mpíyá nə gúmá yí.

13 Nyádí kwonj dí wá Zembî nyə á wá bí Nkɛ̀ɛ̀kɛ̀ Shíshim nyə á bwey kaag buud yé, nyə á wá bí nyə tâη məyɪgyé mé ja bí á gwág ciyá á búbálé yí, ja bí á gwág Jɔjɔ Lâη ηgá cug bí yí, ná ndéé bí mú *búgula nyə yí.

14 Nyə a wá shé Shíshim yé wɔɔηg mílámúd tâη béén nó a bá yə sá dúsú kəw lú mánywa ja á bá zə məel yíl kúl búúd jé mányámád yí. Nəcə, nyə á kusə kúl búúd jɔɔηgú ná í bág də ságusə váál á mpíyá nə gúmá yí.

Məjəgula

15 Sâ jɔɔηg wá bí é gwág ná, té má á gwáduga ná bí ηgə *búgula Cwám̄ba Yésus, bí ηgə námə céel obúgula bēsh yí,

16 mə ayówé ηgə̀ə yə Zembî akíba shú dán ja jēsh má ηgə wá bí məjəgula mām dī yí.

17 Mə ηgə jəgula ná, Zembî mə Cwám̄ba wúsú Yésus-Krîst, Pəpá á milwané yág bí *shíshim á fag í é lwó bí nyə, sá ná bí mpúg nyə yí;

18 a wág bí ηngúnjə̀η mísh mā lámúd, bí mpúg váál bwágé lúu búúd bwé dú bæ nə ndí ja á jêw bwo yí, bí

1:11 1.4; Rom 8.28-29 * 1:11 Ból bwé ci na ná: «Zembî nyə a mə yə sá dúsú kəw.» 1:13 4.30; 2Kr 1.22; Kol 1.5 1:14 4.30; 2Kr 1.22

1:16 Kol 1.3 1:17 5.17; Mik 2.6; Kol 1.9-10 1:18 4.4; Kol 1.12

mpu bímbí lú zhwog ijimá ísâ á dú kaaw míŋkêŋkê
mí búúd myé yí,

¹⁹ nə məma yáág-yáág mísóólúgú á du sá shú sá
obúgula myá, mísóólúgú á du sá nə məma ŋkúl nyé
ántɔ minji myá.

²⁰ Məma ŋkúl ántɔ minji nyɔɔŋg wé nyé á wɛɛf
gwúmáshílə *Kríst ná ndɛé kə jil nyə nyádí mbwə
mənɔwúm jon dí gwôw yí.

²¹ Nyə á bân Kríst gwôw a ntɔ ísâ yâ məyídúgú†
í ŋgə wá buud mányámád yí, nə byɔɔŋg í ŋgə lwó
buud mpəl yí, nə byɔɔŋg í ŋgə ntɔ buud ŋkul yí, nə
byɔɔŋg bísé nə icwamba yí; á ntɔ sâ jêsh jí nə ŋkul
gwiidəw jínə tɔɔ wa cɔg ga dí, tɔɔ jɔɔŋg cɔg í ŋgə zə
shwóg yííd.

²² Zembî nyə a má wá ísâ byêsh Kríst dí
mányámád, ná ndɛé, nda Kríst mə jwú nə ísâ byêsh
ná, Zembî mú təl nyə lúu á *Dɔ lú óbúgula,

²³ Dɔ dɔɔŋgú í njúl nyúúl nyé, í njúl lwándúlá nə
nyə, nyə muud ŋgə lwándulə sâ jêsh kúl jêsh yé.

2

Kríst nyə á zə nə cɔg

¹ Bì bân, nə iwushí nə *misəm bí á du sá myá, mí
á sá ná bì bég mimbimbə.

1:19 2Kr 13.4; Kol 2.12 **1:20** Mis 2.33; Kol 3.1 **1:21** 6.12;
Rom 8.38; Gal 4.8-9; Kol 1.13, 16, 20; 2.9-10, 15, 20 † **1:21** Na jisa
wəngəles bwə ngə cɔy Yùd 1.6 dí wá. **1:22** 1.10; 4.15; 5.23; Sòm
8.7; Kol 1.18; 2.19 **1:23** Dɔ dɔɔŋgú í njúl nyúúl nyé: 2.16; 4.1-16,
25; 5.30; 1Kr 12.4-11, 27; Kol 2.19 **í njúl lwándúlá nə nyə:** 2.14, 18;
4.1-6; Kol 3.15 **lwándulə sâ jêsh kúl jêsh:** 3.19; 4.10 **2:1** 2.5

² Bi a wá m̄nyúúl cug iwushí n̄ misámád yág, ηwa kuú nj̄oond á buud ɔ shí ga, ηḡa b̄ɛ m̄ása ηḡá kyey n̄ lal-lal m̄ájamb m̄ín̄gúlád yé, nȳa *shíshim ηḡá lwáf̄ul̄a buud ɔ m̄ín̄gáádá yé.

³ Sá b̄êsh óga, sá á b̄a námá gwoon̄g j̄oon̄gúd, cug j̄ísú í á ηḡa b̄ɛ iyéesh yâ milâm m̄ísú, sá á d̄u s̄ɔ n̄j̄i ná sá m̄á lwánd̄ul̄a iyéesh bȳoon̄gú n̄ b̄ów-b̄ôw m̄ítádúgá myâ cín̄on̄g; sá á bwey byêl sá njúl námá nda b̄óól b̄êsh, sá njúl n̄j̄i ná Z̄emb̄i gwágúg sá zh̄wun̄á.

⁴ N̄j̄i, Z̄emb̄i j̄i bul b̄a n̄a lâm m̄áɛɛy, nȳa á ɛɛl shé n̄a fwámé m̄ama ɛɛlí.

⁵ Gwá wá í á sá ná, shé buud shé á b̄a mimbimb̄a n̄acé iwushí b̄íshé wá, nȳa á nyin̄ḡa ȳa shé cug ja nȳa á gw̄úm̄ushi *K̄r̄íst yí. Mpaam m̄á Z̄emb̄i wá í á m̄á sá ná bi d̄úgúg cug.

⁶ Z̄emb̄i nȳa a gw̄úm̄ushi shén̄on̄ Yésus-K̄r̄íst, ná nd̄éé, lúu yé d̄í, nȳa a m̄á k̄a j̄il shén̄on̄ gw̄ôw jon̄ d̄í.

⁷ Nȳa a sá shé b̄ímb̄i lú m̄ánywa d̄oon̄gú lúu m̄á Yésus-K̄r̄íst d̄í, shú ná a lwó ikala í búúd í é ηḡa byêl yí ná, mpaam á j̄í n̄a nd̄í yí, í nt̄ɔ s̄a shé b̄ân̄ m̄a j̄ôw ná mpaam yí.

⁸ Mpugá ná mpaam m̄á Z̄emb̄i wá í á m̄á sá ná bi d̄úgúg cug, bi a m̄á ka nt̄âg b̄ii mpaam nȳoon̄gú n̄a zh̄íí a búgá. S̄óólúgú w̄oon̄g í cúgé s̄óólúgú w̄án, j̄ís̄a yána m̄á Z̄emb̄i.

⁹ Shé ádúḡéé cug n̄acé fw̄ól̄a sá wúl s̄óólúgú, mb̄ô. Muud nda jee ηk̄ên̄y nyúul.

2:2 6.12; Yuá 12.31; 14.30; M̄is 26.18; 1Yn 2.16 **2:3** 5.6, 8; Rom 1.28; Kol 3.6 **2:4** Rom 8.39; 9.16; Zhk 5.11 **2:5** 2.8; Rom 3.24; 6.13; Kol 2.12-13 **2:6** 1.3; Kol 2.12; 3.1 **2:7** 1.7; Rom 5.20 **2:8** Mat 20.15; Yuá 4.10; M̄is 15.11; Gal 2.16 **2:9** Rom 3.28; 1Kr 1.31; 2Tm 1.9; Tit 3.5

10 Shé búsə yida bæ sâ Zembî nyəməfwó má shîn lúlə yí. Nyə á nyiŋgə té shé ncuncúmbə lúu má Yésus-Kríst dî, shú ná shé kág sá jəjə mísóólúgú nyə á bwey kwəməsa shé myá.

Kúl búúd má Zembî

11 Bî buud bí á byêl yág íkúl ishús dí wá, bî ɔ tédúgá sá bí á dū bæ yí, ja *Oyúden bwé á dū ŋwa ná bí cugé nə ábɪwáág yí, í njúl ná bāŋ bwé á bæ nə nyə nji mánýúúlúd, məbwé má búúd sála.

12 Bî á dū bæ, kú nə wónŋó nə *Kríst, kú nə zhií bí má bé búúd ɔ Izəɾəyêl; bî á dū bæ ojína, kú nə kəw ísâ Zembî nyə á dū kaag buud ɔ ísə bé yíid, ŋgə cugə kú nə bwágé lúu, ŋgə cugə kú nə wónŋó nə Zembî.

13 Ká ja gaád íí, bí buud bí á dū bæ Zembî shwóg-shwóg wá, məcií má Kríst má á má sá ná bî bág nyə kúná-kúnə, kwonə má Yésus-Kríst dî.

14 Nyə wá jísə mətəla măsú, nyə muud nyə á sá ná, a ŋwa ká ŋwa ká, a sɛɛŋg yé. Nəcə yánálə nyə á yána nyúúl nyé yí, nyə a caam kóógúlé í á dū wá mbéégí mpédúgá Oyúden nə ikúl íshús yí, kóógúlé í á dū sá ná bwé dúg fíma yí.

15 Nyə a má yíl məmpəndí nə ici yâ *mbwoomb məcɛɛ, shú ná mwâ Yúden bá bēsh mwâ ikúl bwé bág mbii múúd agúgwáan ŋgwúd nyədí kwonə dî, bwé cugə mətala dî.

2:10 Tit 2.14 **2:11** Rom 11.17 **2:11** 5.8 *ábɪwáág*: Gal 5.6; Flp 3.3 **2:12** Rom 9.4; 1Kr 15.19; Kol 1.21-22; 1Te 4.13 *ojína, kú nə kəw ísâ Zembî nyə á dū kaag buud ɔ ísə bé yíid*: 2.19 **2:13** bí á dū bæ Zembî shwóg-shwóg: 2.17; 3.6 *məcií*: 1.7; Gal 1.4 **2:14** mətəla: 2.16; 4.3; Kol 1.20 *sɛɛŋg*: 1.23; Rom 10.12; 1Kr 12.13; Gal 3.28 **2:15** 2Kr 5.17; Kol 2.14

16 Yǎlə nyə á yə kwolós dí yí, nyə á sá ŋkwambulə mpédúgá bənônɔ Zembî, a seɛŋg mwâ Yúden bá mwâ ikûl bwé bə sâ ŋgwúdú, nyə a shínal ifimuga.

17 Nyə á zə nə məkál zə jaaw bí buud bí á bə shwóg-shwóg nə Zembî wá, jaaw bɔɔŋg bwé á bə nyə kúná-kúnə wá ná ifimuga í má shîn.

18 Nyə wé nyə a má sá ná sá bēsh, nə Oyúden nə ikûl ishús, sá kúmæg wé Dâ nə ŋkul mə Ŋkɛŋkɛ Shíshim ŋgwúd nə ŋgwúd.

19 Ná ndeé, bí cugé ná nyingə bə ójínə, ŋkí ntâg mintəbə. Bi músə buud ɔ mpwág má Zembî, námá nda míl mínkɛŋkɛ mi búúd myēsh, bi músə njów búúd má Zembî dí.

20 Bi búsə nda isâ í málwɔga bwé ŋgə zə lwô nə ndí lámuga dí gwów yí; lámuga jɔɔŋg wé *buud ɔ lwámá nə *buud ɔ mícúndá, Yésus-Kríst wé jísé kwóógú áshúshwóógú í á tééd kə bwamé dí yí.

21 Njów wēsh í ka zə ŋgə lwîny nyédí kwonɔ dí ka zə bə ŋkɛŋkɛ Mpáanzá má Cwám̄ba.

22 Nyédí kwonɔ dí wé bí má zə námá ŋgə bwɔɔda málwɔga dí yé. Bi má ŋgə bwɔɔda málwɔga dí ná ndeé í mú bə njów Zembî ŋgə jil Shíshim yé yí.

3

Kríst jì námá Kríst á ikûl ishús

1 Gwé wé jí ná, mə Pwôl, mə muud jí mímbwug dí nəcé ŋgələ sêy nə *Kríst Yésus shú dán, bí ikûl ishús yé, má du jəgula nə Zembî shú dán.

2:16 1.23; Rom 5.10; Kol 1.20-22 **2:17** Iza 57.18-19; Mis 2.39

2:18 3.12; Rom 5.2 **2:19** 2.12; 3.6; Heb 12.22-23 **2:20** Mat

16.18; 1Kr 3.10-11; Mbú 21.14 **2:21** 1Kr 3.16 **2:22** 1Pr 2.5 **3:1**

Kol 1.25 **3:1** mə muud jí mímbwug dí: 4.1; Flp 1.7; Kol 4.18; Flm 1,

² Bi a má jəlá nə jee gwág váál Zembî ngə kyey nə mpaam nyé yí, ná nyə á nwa mə wá nyádi mísóólúgúd, a yə mə íséy nə mə sáág shú dán.

³ Zembî wə nyə a bágulə mə *ndímba mə má ndəm cilə bí ni.

⁴ Ja bí é ngə lə kálaad éga yí, bíméfwó bí é jee dúg váál mə má mpu ndímba mə Kríst yí.

⁵ Zembî nyə a shígé fwo lwó íkala i búúd í ayág ndímba wəngú nda á má ka sá ja gaád ná. A má sá ná Nkə̀nkə̀ Shíshim zág wéeshə̀li nyə, lwó mĩnkə̀nkə̀ mí *búúd ɔ lwámá nə *buud ɔ mícúndá.

⁶ A má lwó bwo ná, ja búúd ɔ íkúl ishús bwə má magulə Jə̀jə̀ Lán yí, bə̀nə̀n bə̀sh *Oyúden bwə músə námə nə kəw ngwúd mísh má Zembî dí, bə̀nə̀n bə̀sh bwə músə íkúl í nyúul ngwú; nkaagə Zembî nyə á kaag lúu mə Kríst Yésus dí yí, í dúgyá námə nə bwo bə̀sh.

⁷ Jə̀jə̀ Lán wəng wə Zembî nyə a sá mə mpaam, wəef nkúl nyé, nwa mə íséyúd nə mə kyéyug nə ndí yí.

⁸ Mə muud mə búl bə kú nə mfíi mĩnkə̀nkə̀ mi búúd myəsh dí yé, Zembî nyə a sá mə mpaam ná mə zág jaaw íkúl ishús tən jə̀jə̀ mákəl ná, Kríst ngə sá buud mbii mánywa múúd cúgé nə nkul shwánzələ má.

⁹ Mə jaaw bwo məkəl, mə bágulə bwo ndímba: ndímba Zembî nyáméfwó muud nyə á té isá byəsh nyə á də baagulə shwoó dí kwóm kwóm yí.

¹⁰ Nyə a sá ná mə zág bágulə búbalé wəng shú ná

3:3 3.6 **3:4** Rom 16.24; 2Kr 11.6 **3:5** Kol 1.26 **3:6** ndímba: 1.9-10; 2.13-14, 18-19; 3.9-11; Rom 16.25; Kol 1.26-27 **3:8** búl bə kú nə mfíi: 1Kr 15.8-10; Gal 1.13-16; Flp 3.6-8; 1Tm 1.12-16 **3:9** 1.4 **3:10** 1.21, 23

*Dɔ́ lú óbúgula í lwóg váál Zembî jí nə fəg ísâ byêsh dí yí, isâ yâ jon, byɔɔŋg í ñgá wá buud mányámád yí, nə byɔɔŋg í ñgá lwó buud mpâl yí í mpúg.

11 Zembî nyə á bwey bæ nə yuug jé á kandugə kandugə shú ísâ íni byêsh, nyə á mé ka zə sá sóólúgú kwonj mə Cwámba wúsú Yésus-Krîst dí.

12 Sə músə nə ñkul jee kumə wá Zembî kú zhízhigə, nəcé sá mú búúd ó Krîst, sə ñgə ntâg *búgula nyə.

13 Mə ka ñgə ci ná, bí tɛɛm dúg nda mə ñgə bwəma nə *incwaw í ntug shú dán éga, bi kú wá mányúúl ñkúnkwonj dî; incwaw í ntug iga í bá shúgula bí sá gúmá.

Cɛlí má Krîst

14 Gwá wá jí ná, mə ñgə kúd Dâ məbwɔŋ,

15 nyə muud nyə á gwiid* minjów mí búúd myêsh mínə, tɔɔ mya wa shí, tɔɔ mya jon dí yé,

16 mə ñgə jəgula nə nyə ná, nda nywáá jí nə yáág-yáág mílwané ná, a sáág ná Ñkəŋkə Shíshim yé wáág bí məma mpífə mílám dí cwû, ləlɔshi bí.

17 Mə ñgə námə jəgula ná, nda bi ñgə *búgula nyə ná, a sáág ná *Krîst zág ji bí mílámúd, bi nádag nə cɛlí, bi ñgə magulə nji sá í zə nywadulə cɛlí yí,

18 shú ná bi bəg nə ñkul ná, binðŋ míl míŋkəŋkə mí búúd myêsh bí wámúlóg bímbí cɛlí mə Krîst í bwáag yí, nə bímbí í gwáá yí, nə bímbí jí nə cé kələ gwów yí, nə bímbí jísə nə gwaálə shí yí.

3:12 Rom 5.2; Heb 4.16; 10.19 **3:13** Kol 1.24 **3:14** 6.18-19

* **3:15** Bóól bwó ci ná gwiid ni mə kó ná «nyə wó nyə a tɛ». **3:16** Kol 1.11 **3:17** Yuá 14.23; Ifz 5.2; Kol 1.23; 2.7 **3:18** Kol 2.2

19 Bi bág námé nà ñkul mæ mpú cœlí má Krîst í ñgá ná ntɔ sá fɔg ni, shú ná milâm mí lwándúg bí nà fɔg nà cœlí ná cwós námé nda Zembî jí lwándúlá ná.

20 Zembî muud jí nà ñkul bul sá sá mænywa ntɔ bímbí sá má gwáám̄b nyæ yí nà bímbí sá má tédúgá ná nyæ e sá yé, nyæ muud ñgá sá ná ñkul nyé í ñgág nà sêy sádí ícug dí yé,

21 *Dɔ í sáág ná ikala i búúd byêsh í yág nyæ gúmá kwon̄ má Yésus-Krîst dí, kandugá á kandugá. Amen!

4

Nyúul ñgwúd

1 Nda jí ntó ná, mæ muud jí mimbwug dí nà ñgálə sêy nà Cwám̄ba yé, má ci nááá, cugəgá mbií cug í mpíyá nà muud má bii njúwúlú Zembî ñgá jôw buud yé.

2 Ntó jí ná, muud kú bwelɛ ñkêny nyúul, dæ bə nji nà lám ná shɛɛ, kú nà milám̄sa, ñgwól jísow ñgwól cœlíd.

3 Nkêñkê Shíshim má sɛɛng bí ná bi ñgág nà cugə búmbá ñgwúd; bulugá wá ñkul ná cug búmbá jɔɔng í bág kú ntáma; bi ɔ shúgál gwo nà lám mótəla, nəcə lám mótəla wə ñgá bádugá bí búmbá ñgwúd.

4 Bi má jəlá nà cugə búmbá ñgwúd nəcə Zembî nyæ a jôw obúgula bêsh ná bwə bwándúg bwágé lúu ñgwúd*; ntó, obúgula bêsh básə mbwəɔdá nyúul ñgwúd, bwə á lág Nkêñkê Shíshim ñgwúd,

5 básə nà Cwám̄ba ñgwúd, bwə ñgə magulə

3:19 1.23; 5.2, 25; 2Kr 5.14; Kol 2.9-10 **3:20** Kol 1.29 **4:1** 3.1

4:2 5.2; Kol 3.12-13 **4:2** Rom 8.13; Gal 6.8; Kol 3.9 **4:3** 2.14-16;

Kol 3.14-15 **4:4** 1.23; 2.18 * **4:4 bwágé lúú:** Nə «bwə bá bə nə cug á kandugə kandugə».

4:5 Yuá 10.16; 1Kr 8.6 **nduwán:** Mat 28.19; Rom 6.3-4

minjígulá mimpwûd, búsa nə nduwán ηgwúđ†,

⁶ Zembî ji nji ηgwúđ, á jí Sóónǵá a shé bēsh yé; nyə wə mə jwú nə shé bēsh, á də balan nə shé bēsh shú sála ísáy byé, a jisə shé bēsh dî.

⁷ Nji, mbúgula yēsh nyə a shí lóg dé kəw lú yána váál *Krîst nyə á yígula nyə dwo mpáam dí yí.

⁸ Sá jəəng wə jí cilyá Kálaad Zembî dí ná:

Ja nyə á kə gwów yí,

nyə á bii mikwám kə nə ndî;

a mú yə búúd məyóna.

⁹ Ká, ja bwé cí ná nyə á kə gwów yí, ntó mə ké ná ji? Nǵaá ntó mə ké ná nyə á fwo tééd shulə kə shí ga dí shí?

¹⁰ Muud nyə á shulə yé, nyə námə wə nyə a bád kə zhwááŋǵê, cǵ jon lə gwów dēsh; í á bə ntó shú ná nə shí nə gwów byēsh í bəg nji nyə nə nyə.

¹¹ Məyóna nyə á ηǵə yə buud má má á ηǵə bə ná, nyə a sá ná bóól búúd bwé bəg *buud ɔ lwámá, bóól *buud ɔ mícúndá, bóól obwiŋgye ɔ lân, bóól obaagula ó gwoonǵ nə oyíguli.

¹² Nyə a sá ntó shú ná minǵkǵkǵ mi búúd mí bəg fwámé ηkwəmasá mə sá ísáy, ηǵələ sá ná nyúúl mə Krîst, *Dǵ lú óbúgula í lálǵ.

¹³ Bwé sáǵ ísáy byəəng ná ndéé kə wóós ná shé bēsh shé mə bá bə nə váál búgá ηgwúđ, shé bēsh mpu *Mwân mə Zembî váál ηgwúđ, shé bēsh fifə námə bímbí Krîst mə fifə yí.

† **4:5 nduwán ηgwúđ:** Bwé á ηǵə duwan shú mə Cǵgye ηgwúđ.

4:6 1Kr 12.6 **4:7** Rom 12.3, 6; 1Kr 12.11 **4:8** Sôm 68.19 **4:9** Yuá 3.13 **4:10** 1.23 **4:11** 1Kr 12.28 **4:12** 1Kr 14.26 **4:13** Kol 1.28

14 Í bóg ntó shú ná sá nda ná nyingə bə íkúkágə, sá nda nyingə də ɲə yáŋgula nda ifúlá í íntál í də yáŋgula ɲwəɔ́ nə ɲwəɔ́ ná; nda ná nyingə də ɲə bɛ ɲjígúlá wêsh í wóós yí, buud bwə á mə kú nə dúlə kəl bóól íbíd wá bwə nda ná nyingə nyúg sâ.

15 Sá mú bá yida də jaaw óbúbálé nə lâm cɛlí, sá ka ɲə wîy məzhí məsh ɲə bə nda Kríst muud jí lúu yé.

16 Nəcə nyə Kríst wə ɲə sá ná Dɔ dēsh ncindí í bóg fwámé téégyá nda nyúúl muud, kəl nyúúl jēsh jé jiya dí, misusagə myâ məbwəɔ́ mə nyúúl ka ɲə laad byo. Dɔ ka bə ntó, kəl nyúúl jēsh ɲə séy váál í jí yí, nyúúl nyēsh ka ɲə wîy nə cɛlí.

Kuú ɲjənd ágúgwáan

17 Mə ka ɲə cɛl lás fwámé lás Cwamba ɲə mpu, ɲə ci nááá: kúgá ná ɲə kyey kuú ɲjənd óhááden; bwə ɲə sá isâ nə milúu myán, milúu ka ɲə zhíŋg bwo ntó kú nə wímbúlé.

18 Milúu mí á mə shila‡ bwo, bwə cúgé nə ɲkəw cəg Zembî nyə a mə yə búúd yíid nəcé shúg dúsó bwo mílúúd yí nə bimbúlálə mílám mí á mə bimbála bwo yí.

19 Mílám mí músə bwo kú ná nə məcɛy, bwə á mə ka wusə mányúúl ásíy-síy dí, ka ɲə bɛ misóólúgú mí ádudanâ məváál məsh, nə mbɛé ncwanɲə antɔ minji.

20 Nji bi báá, kéel mə *Kríst bí á gwág yí í áshígé jíguli bí ntó.

4:14 1Kr 14.20; Heb 5.13-14; Zhk 1.6 4:15 5.2 4:15 1.22
 4:16 1.23; 2.21-22; 4.13, 25; Kol 2.19 4:17 5.8; Rom 1.21; 1Pr
 1.14 ‡ 4:18 *milúu mí á mə shila*: Ciyá ni jisə námə 2Kr 3.14; í kə
 ná «milúu mí músə bwo kú ná nyingə də mpu bii isâ, kú mpu faas».
 4:19 Kol 3.5

21 Ngaá ná kéel mə Krîst wə bí á gwág yí? Ngaá ná minjígúlá myé bí á ηwa myá mí á bə obúbálé wə Yésus?

22 Ká ji? Í jii ná bi myáásug kukwumuga múúd bí á fwo ɗa bə kuú ηjɔɔnd ácwúlúd yí, kukwumuga múúd í dú ηgə yúúd yúúdúg, ηgálə bɛ məshiiɡá íwíimbúg í ηgə shiiɡ nyə yí.

23 Í jii ná milâm nə milúu mí ηgəg nə nyiηgə bul bə bí gúgwáan nə gúgwáan.

24 Í jii ná bi bwáádúg kukwumuga múúd ágúgwáan, kukwumuga Zembî nyə a mə sá ná í bəg nda nyəmɛfwó, í ηgə bɛ otátəlí nə cug máηkâl í ηgə zhu obúbálé dí yí.

25 Nda jí ntó ná, myaasugá ijóó. Ná ndeé, muud yêsh mə jəlá nə bwiηg ηgwól nji obúbálé, nəcé shé mú sə leedyá nda ikúl í nyúul muud.

26 Í ká bə ná muud mə gwág zhwuηú, ká bey ná a sáág *sám; a kú ntâg bíd nə jwów í jíməg a njúl ná nə zhwuηú.

27 Bi kú bεεg yə Njwû məjamb zhií.

28 Muud nyə á ɗa júwo yé yówug júwo; a yídag sêy nə məbwə mé shú ná a bəg nə sâ jí nə ηkul kwíind nyəmɛfwó, kwíind námə ηgwól múúd jí nə məyáηgan yé.

29 Muud kú ná nyiηgə cúwal ícúwálí-cúwəli nyéđí mpud; ηkí í jii ná bí lásúg hí, bí ci nji jəjə íciyá bísé nə ηkul sá ná muud lálug búgəd yí, íciyá bísé nə ηkul kwíind búúd bwə gwág wá yí.

4:23 Rom 12.2 4:24 Mət 1.26-27; 2Kr 5.17; Kol 3.10 4:25 4.16; Zak 8.16-17; Kol 3.8-9 4:26 Zhk 1.19-20 4:28 1Te 4.11 4:29 5.4; Kol 3.8; 4.6; Zhk 3.10

³⁰ Zembî nyə a wá bí Nkêŋkê Shíshim tâŋ məyigyé ná á bá yîl bí mányámád. Kúgá sá ná Nkêŋkê Shíshim wəŋg shúsúlág.

³¹ Ofimâl, nə dúlə nyada, nə impimbə, nə ozhuyâ, nə *bwaasələ mpu, tɛɛm bə dúl váál gwólə lâm dêsh, byêsh ini í shínúg bídí ícug dí.

³² Yidagá bə nə osusa, bí də gwág búúd bēsh cey lámúd, bí də sá ná, ŋgwól juu ŋgwól, ŋgwól juu ŋgwól, námá nda Zembî nyə á juu bí lúu mə Kríst dí ná.

5

Kuú njənd cɛlí

¹ Ngaá bí jisə bwán Zembî mə búl cɛl wá, ŋgəgá nə sá nda nyə.

² Nwagá kuú njənd cɛlí námá nda *Kríst nyə á cɛl sə ná; nyə á cɛl sə váál á ná nyə á kɛɛnzh cug jé yə Zembî shú dúsú, a bə sə *mətúnuga mə anywa məcud wə Zembî.

³ Bwá nda ná də cwééd bí nə jaŋga, nə dúl váál mísóólágú mí ádudanâ myêsh, tɔɔ yéesh məbii. Isâ ini í ájəláyé nə miŋkêŋkê mi búúd.

⁴ Kúgá ná nyiŋgə də cúwal ícúwəlí-cúwəli, muud nda ná lás nda a cugé nə lúu, kú sá bów-bów fyaŋga. Ntó nyə ajəláyé. Yidagá də lə mánywa Zembî ŋgə sá bí má.

⁵ Bi mə jəlá nə wámbələ mpu ná, tɔɔ muud jaŋga, ŋkí muud jí nə cug ádudanâ yé, ŋkí ntəg muud jí nə yéesh məbii yé, ŋgwúd nə ŋgwúd nyə abúle bə nə kəw

4:30 1.13-14; Iza 63.10; Rom 8.23; Gal 5.25 **4:32** Mat 6.14; 18.22-35; Kol 3.12-13 **5:1** Mat 5.48; 1Yn 3.1 **5:2** 3.17-18; 4.2, 15-16; 1Kr 8.1; 2Kr 5.14; Gal 6.10; Flp 2.2; Kol 2.2; 3.14-15 **mətúnuga:** Gal 1.4; Heb 10.5-10 **5:3** Gal 5.19-21 **5:3** Kol 3.5 **5:4** 4.29; Kol 3.8 **5:5** Rom 5.17

Faan má Kríst bá Pupa Zembî dî; yéesh mábii jísə dúl váál yələ zembî áyadúg gúmé.

⁶ Bi kú bíd ná muud zég shüg bí nə mbéé zhizhe kaand. Váál ísâ byəŋg wé í də sá ná mpimbə má Zembî í bíig buud ɔ mábún.

⁷ Kúgá də fula sámbá nə bwo.

⁸ Yág, bi á bə nə milâm yídúgú nə yídúgú; ká, bi músə nə mənkenya mílámúd ja gaád; ŋwagá kuú njənd á mənkenya.

⁹ Mənkenya máá má də bə, nə jə lám, nə otútəlí, nə obúbálé.

¹⁰ Bi ó də sə nji sá Zembî mə gwág nywa yí.

¹¹ Kúgá də nyíi misóólúgú myâ məyídúgúd, mí cúgə nə mfíi. Yídagá də lwó ná misóólúgú myəŋg mí anywáyé.

¹² Isâ bwé də ŋgə sá məyídúgúd yí í cúgə sá má dú bwiiŋg, sálə shwôn.

¹³ Ja mənkenya má má kwan gúl sá yí, sá jəŋg mú nyîn nda jí ná.

¹⁴ Nəcə mənkenya wé má də sá ná sá jêsh nyínúg nda jí ná. Gwé wé bí má gwág gúl ciyá ná:

Wo muud jí gwád yé, juumúg.

Wəólúg wú mí múŋúd,

Kríst ka kwan wo.

¹⁵ Bi ɔ mpú də baagəsə kuú njənd wún ná bi kú ŋgə cugə nda iwagulálə, bi cúgəg nda buud bwé má kyé wá.

5:6 Rom 1.18; Ifz 2.3; Kol 2.4, 8; 3.6 **5:8** yídúgú nə yídúgú: 2.3, 11-12; 4.17-18, 22; Kol 3.7; Tit 3.3 **mənkenya**: Yuá 8.12; Kol 1.13; 1Pr 2.9 **5:9** Gal 5.22-23 **5:10** Rom 12.2; 1Te 5.22 **5:13** Yuá 3.20-21
5:14 Iza 26.19; 60.1; Rom 13.11; Zhk 5.8

16 Yílúgá fwála míkwámúd*, bôw mwôw mága.

17 Nə ndeé, kúgá dɛ wagula, dɛgá mpu wámɔlɔ sá Zembî mə jí yí.

18 Kúgá dɛ ŋgul nə ndeé shwág, váál íngulɔga dɔɔŋg í dɛ kənd múúd íntíwúlíd. Yidagá dɛ sɔ nə bi lwándúg† nə Nkɛŋkɛ Shíshim.

19 Dɛgá sey ósôm nə miŋgwa nə isusa yâ Zembî ja bí mə dú lésha yí; dɛgá ságusə Cwámɔba ísusa dí nə lám wêsh.

20 Dɛgá lɔ Zembî Sóóŋgú kwon mə Cwámɔba wúsú Yésus-Kríst dí ja jêsh dí nə sá jêsh dî.

21 Dɛgá sá mpádúgá nyín nə muud yêsh jweeg lúu magulə nə ŋgwól jwúg nə nyə nəcé gwɔ́ɔlə bí ŋgə gwɔ́ɔ Kríst yí.

Cɛg á njɔw bā

22 Budá o, bídúgá nə ogwúm bān bwé jwúg nə bí váál í jəlá nə Cwámɔba yí.

23 Nəcé mudúm mə jwú nə mudá yé námə nda *Kríst mə jwú nə *Dɔ lú óbúgula nə; Dɔ dɔɔŋgá, nyə á cɛg dwo, dúsə nyúúl nyé.

24 Nə ndeé, váál Dɔ í ŋgə sá Kríst məgwág yí, ntó námə wé búdá bwé jəlá nə sá ógwúm bāŋ məgwág məzhií mêsh yé.

5:16 Kol 4.5 * 5:16 Ciyá Pwól nyə á balan nə ndí na ni, bóól bwé ci gwo nó: «Mpugá balan nə məfwála mə cɛg». 5:17 1.17; Rom 12.2 5:18 Mik 23.31-35; Rom 13.13 † 5:18 Na ŋgə cɛɛl ci nə «bi shwágúg nə Nkɛŋkɛ Shíshim» nda búúd bwé dá shwág nə məlwəg ná.

5:19 Sôm 33.2-3; Kol 3.16-17; Heb 13.15 5:21 Kol 3.18-4.1; 1Pr 2.18-3.7; 1Tm 2.1-13; Tit 2.1-10; 1Yn 2.12-17 5:21 1Pr 5.5 5:22 Kol 3.18; Tit 2.5; 1Pr 3.1 5:22 1Kr 14.34-35 5:23 1.22; 1Kr 11.3

25 Bi bâŋ ogwûm, cœelugá budá bún váál Krîst nyə á cœel Dɔ yí, váál cœelí á ná nyə á keenzh cug jé shú Dɔ.

26 Nyə a sá ntó ná á gusa dwo nə məjúwó nə ciyá jé shú ná í bág ηκξηκξ Dɔ,

27 í nyínúg nyə milwané mi cúwəla nda mudá, kú nə lág, kú nə mbwad, ηκí gúl váál sâ ni, nji ηκí ηκê, kú nə sá á jumúg.

28 Váál cœelí jœœŋ wə ηgwúm mə jálá nə cœel múdá yé yí, cœel nyə tâŋ nyúúl nyé á nyəméfwô. Muud mə cœél múdá yé yé, á cœel nyəméfwó.

29 Muud nyə abwélé mpii nyúúl nyé á nyəméfwô, mbô. Muud yêsh mə dɛ wíil nyúúl nyé, dɛ ηwa njugú nə nywo námé nda Krîst ηgá ηwa njugú nə Dɔ ná,

30 Dɔ dásá nyúúl nyé yí, sá búsə ikál ya nyúul nyé nyœœŋg.

31 Sâ jœœŋ wə jí cilyá Kálaad Zembî di yí, ná: «Nda mə mə kwambələ bwo ntání ná, mudúm mə bá lúgə sóœŋgá bá nyœœŋgá, a kə leedya nə mudá yé, bá obá bwé mú bə nyúul ηgwúdâ.»

32 Ndímba ni wúsə ayíyáág; mə jaaw bí ná í dúgyá nə Krîst bəŋŋŋ Dɔ lá óbúgula.

33 Nji, í dúgyá námé nə bî: muud yêsh cœélug mudá yé nda nyəméfwó, mudá yág ηgwúm yé gúmá.

6

A bwân nə obyál

5:25 1.23; Kol 3.19; 1Pr 3.7 5:25 3.19 5:26 gusa dwə nə məjúwó: Rom 6.3-4; Tit 3.5; Heb 10.22 5:27 1.4; 2Kr 11.2; Flp 1.10; Kol 1.22 5:30 1.23; 1Kr 12.27 5:31 Mət 2.24 5:32 Mbá 19.7

¹ Bwân ɔ, ságá obyɔl bún váál mágwág má jálá nə Cwám̄ba má, ntó ji tútəlî.

² Nəcə nyúl mpándí í ngə ci ná «gúmálúg sóɔngú wô bá nyɔɔngú wô», mpándí nyɔɔng ntâg ɔ í téeɔ bə nə ŋkaagə,

³ nyísə nə ŋkaagə ná: «Wo dúgúg mánywa, wo cugə kwóm kwóm shí gaád».

⁴ Bi bāŋ obyɔl ntâg íí, kúgá sá ná kuú njɔɔnd wán í bág cındal bwán ná bwə dúg sá bí mɪŋgáádé. Yidagá ngə wíil bwo, ngə lwó bwo cug, ngə yə bwo fwámé njígúlá í ngə zhu wə Cwám̄ba yí.

A málwaa nə omása

⁵ Yé málwaa, ságá omása bún bā wa shí mágwág; mágwág mɔɔng má dúg bə nə gwɔ́ɔgə nə məjigawa, nə lám ngwúɔ, váál mágwág í jálá nə *Kríst yí.

⁶ Í kú ntâg dɔ bə nji bwə má fwo fála bî, nda sá má cí ná bí ngə sɔ ná buud ɔ bwə gwágúg bí nywa. Dugá sá mágwág m̄a ná bi búsə məlwaa má Kríst, bi ngə lɛɛl sá s̄a Zembî mə jíí yí.

⁷ Séyúgá nə bwo váál í ngə wú lám dí cwú yí, nda sá má cí ná bí ngə s̄ey nə Cwám̄ba, kú bə búúɔ.

⁸ Ngaá bi mə mpú ná tɔɔ lwaá tɔɔ muud cúgɛ lwaá yé, muud yêsh mə sá jɔjɔ sóólúgú yé, mə bá ŋwa myəna wə Cwám̄ba?

⁹ Bi bāŋ omása ntâg íí, cugəgá nə məlwaa mán váál ngwúɔ dɔɔng. Yɔwugá cwambulə. Ngaá bi mə mpú ná nə məlwaa mán nə bí, Mása wán á binɔŋ bēsh ji gwów jonɔɔd, nyə ádé ntâg baam nə ngwól múúɔ ntɔ ngwól?

6:1 Kol 3.20 **6:2** Mbá 5.16 **6:4** Kol 3.21 **6:5** Kol 3.22-25;
 1Tm 6.1-2; Tit 2.9-10; 1Pr 2.18-21 **6:6** 1Kr 7.22 **6:8** 2Kr 5.10;
 Kol 3.24-25 **6:9** Kol 3.25; 4.1; Zhk 2.1

Lúmbúli má mbúgula

10 Ciyá má zó jána ci bí yí jí ná, ηwagá yáág-yáág ηkúl mə Cwám̄ba, í lúl̄shig bí nyédí kwon̄ d̄i.

11 ηwagá məkw̄ɔɔ mə d̄óómb mēsh Zemb̄i mə yá búúd má, bi b̄óg nə ηkul mə d̄u tál kuú ja Njw̄u məjamb má d̄u zó nə zhwog mək̄əŋ mé zə d̄u c̄eel nyúg bí yí. 12 Buud dí s̄ó ηḡó lúmb̄uli nə ndí wá. S̄ó ηḡó lúmb̄uli nə is̄ā yā məyídúgú í ηḡó wá buud mányámád yí, nə is̄ā byēsh í ηḡó lwó buud mp̄əl yí, nə bȳɔɔŋg í ηḡó b̄ə nə min̄kw̄ón̄ wa shí á məyídúgú yí, nə məjamb m̄ásó gw̄ów jon̄ dí má.

13 Gw̄ó w̄é má cí ná, ηwagá məkw̄ɔɔ mə d̄óómb mēsh Zemb̄i mə yá búúd má, d̄u ji nə nd̄i, bi b̄ág b̄ə kú fúfug ja m̄áf̄w̄ala má bá ηk̄aŋḡula bí yí, bí lúmb̄uli ná nd̄eé nt̄ɔ, bi tál ná sh̄im.

14 Bi ɔ ȳim̄ mányúul! Bi ó d̄u cuḡə n̄ji óbúbáléd, óbúbálé bw̄é b̄óg bí t̄āŋ nda kandá ízimbi. Bí d̄u námá cuḡə ótútəlí d̄i, ótútəlí bw̄é b̄óg bí nda wáma íŋkw̄ánz bw̄é d̄u búdal bud nə ndí yí.

15 Ságá ná məkuú m̄án má d̄úg b̄ə kwééshá k̄əl̄ə bw̄iinḡ J̄ɔj̄ɔ L̄āŋ í d̄ú wá búúd mətala m̄ílámúd yí.

16 Na is̄ā íni byēsh dí, bí ka námá d̄u bií búḡé nda bunú, gw̄ó w̄é í é d̄u jím̄ə ílá í kuda Múúd Lúmb̄alí nyá é d̄u wus̄ə bí yí.

17 Ságá ná cuḡ ə kand̄uḡə kand̄uḡə í b̄óg bí nda t̄um̄ íŋkw̄ánz zimbi má d̄u búdal lúú nə ndí yí; bí ηwa M̄il̄ésú mí Zemb̄i, kafw̄eɛ mə N̄k̄əŋk̄ə Sh̄ishim ó ni.

18 N̄k̄əŋk̄ə Sh̄ishim d̄úḡ ȳə bí məv̄áál má m̄ój̄əḡula

6:10 Yuá 15.5; 1Kr 16.13 **6:11** 2Kr 10.4; 1Te 5.8; Iza 59.17 **6:11** Zhk 4.7 **6:12** 1.21; 2.2; 1Pr 5.8-9 **6:13** Rom 13.12 **6:14** Iza 11.5 **6:15** Iza 52.7; Rom 10.15 **6:17** Iza 40.2; Heb 4.12 **6:18** 3.14; Luk 18.1; M̄is 4.29; Rom 15.30; Kol 4.2-4

mêsh tɔɔ bí təl jáyé cé tɔɔ jáyé, bí dɔ jəgɔla nə Zembî, dɔ tɛég nyə məbwâ. Bi ɔ yáág ná bi dúg sá sóólúgú wɔɔŋg kú bwɛɛ káád. Bi ó dɔ wá búúd ó Zembî bêsh bídí mójəgɔlad.

¹⁹ Bí dɔ námə wá mə shú ná Zembî wág mə Kéel dé mpu dí, mə dúg jaaw búúd *ndím̄ba á Jɔjɔ Lâŋ ná kpwɔɔ kpwɔɔ,

²⁰ wâm lwámá Zembî nyə á yə mə wá Jɔjɔ Lâŋ, tɛem bə ná í má kənd mə mímbwug dí. Dugá wá mə mójəgɔla dí ná mə dúg bwiing Jɔjɔ Lâŋ wɔɔŋg ná kpwɔɔ kpwɔɔ váál í jəla yí.

Məbódá

²¹ Shú ná bi mpúg cé má təl yí nə sâ mə ŋgə sá yí, mwááŋg Tishík má búl cɛel yé, sóol məsáal mə Cwám̄ba, sóol məsáal abúgúlag ŋgə zə, nyə é zə bá jaaw bî.

²² Mə wá mə ntí nyə ná a zəg jaaw bí nda mə jísə ná, a zə wá bí ŋkul mányúúlúd.

²³ Zembî Sóóŋgú bá Cwám̄ba Yésus-Krîst bwé ó sá ná bí bwááŋg bêsh bi cúgəg ná shɛɛ, bwé ó sá námə ná bi cúgəg cɛelíd nə búgád.

²⁴ Buud bêsh bwé ŋgə cɛel Cwám̄ba Yésus-Krîst nə váál cɛelí í cúgə nə ŋkul shîn wá, Zembî ké sá bwo mpaam!

6:20 3.2; 2Kr 5.20; Kol 4.4 **6:21** Tishík: Mis 20.4; Kol 4.7-8; 2Tm 4.12; Tit 3.12 **6:23** bi cúgəg ná shɛɛ ... bi cúgəg cɛelíd: 2Kr 13.11
6:24 Gal 6.18; 1Pr 1.8

Kálaad Zεmbî : Sə, á Gúgwáan New Testament in Makaa

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Makaa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Makaa

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d1606f4a-0ada-5be8-9b44-23b40e4b3495